

Проаналізувавши інформацію представлену на рис.1, виявили, що для оцінки фінансово-економічного стану та рівня фінансово-економічної безпеки підприємства використовують схожі, а подекуди ідентичні показники (коефіцієнт абсолютної ліквідності, коефіцієнт автономії). Тобто для визначення рівня фінансово-економічної безпеки підприємства необхідно здійснити оцінку його фінансово-економічного стану – показники, що характеризують платоспроможність, ділову активність та фінансову стійкість підприємства. Кожен із зазначених показників характеризує якість діяльності підприємства, ефективність прийнятих управлінських рішень та рівень стійкості до впливу зовнішніх та внутрішніх чинників.

Інструментарієм для аналітики бізнес-процесів існують різні програми, але кожне підприємство чи бізнес-аналітик обирає для себе ту, яка є зручнішою та ефективнішою у використанні. Наразі популярними серед фахівців є такі програми аналізу [5]: «ІНЕК-Аналітик»; «Project Expert»; «Audit Expert»; «Prime Expert»; «Альт-Фінанси»; «Financial Analysis»; «Фінансовий аналіз + Оцінка бізнесу».

На сьогодні розвиток сучасних технологій дозволяє більш оперативно та ефективно розпізнати бізнес-проблеми підприємства, оцінити його фінансово-економічний стан та знайти оперативні способи їх вирішення, що дозволяє пришвидшити процес виходу з кризових для підприємства періодів та станів чи не допустити їх, і тим самим покращити його фінансову безпеку. Сучасні технології та комп'ютерні програми також дозволяють скоротити термін проведення аналізу та мінімізувати ризик допущення математичних (розрахункових) помилок при оцінці стану господарської та фінансово-економічної діяльності підприємства бізнес-аналітиком. Особливо ефективними вони є у сучасних нестандартних та нестійких економічних умовах.

Отже, застосування методів бізнес-аналітики із застосуванням новітніх технологій, комп'ютерних програм чи вчасне звернення до послуг бізнес-аналітика дозволить мінімізувати ризики від впливу зовнішніх та внутрішніх чинників підприємства, оперативно розробити та впровадити ефективні механізми підвищення існуючого рівня фінансово-економічної безпеки підприємства.

Джерела та література

1. Бондарчук Н. В., Гуменчук М. Сутність фінансово-економічної безпеки підприємства та необхідність її забезпечення. *Ефективна економіка*. 2016. № 11. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5409>
2. Вахлакова В. В., Овечкіна О. А. Фінансово-економічна безпека як основа розвитку економіки України. *Фінанси, облік і банки*. 2018. № 1 (23). С. 30–38. URL: <https://jfub.donnu.edu.ua/article/view/6265>
3. Гафіяк А. М. IT-технології та бізнес аналітика. *Економіка і суспільство*. 2018. № 15. С. 933–937. URL: http://economyandsociety.in.ua/journal/15_ukr/143.pdf
4. Кириша О. В. Роль бізнес-аналітики у фінансовій діяльності підприємства. *Економіка, фінанси і управління в XXI столітті: аналіз тенденцій та перспективи розвитку*. 2017. С. 55–58.
5. Програмне забезпечення фінансового аналізу. *Фінанси*. URL: https://stud.com.ua/73032/finansii/programne_zabezpechennya_finansovogo_analizu
6. Фінансова безпека підприємств. *Навчальні матеріали онлайн*. URL: <https://pidru4niki.com>

Панкова В. – студентка

Науковий керівник: д. е. н., проф.

І. Єпіфанова

Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, Україна

Вплив системи управління персоналом на економічну безпеку підприємства

В сучасних умовах нестабільності економіки вітчизняні підприємства постійно стикаються з різноманітними проблемами та ризиками, які можуть бути спричинені різними вну-

трішніми та зовнішніми чинниками. Кожне підприємство прагне втримати свою позицію на ринку, залишатись конкурентоспроможним, прибутковим та стабільним. Стан, при якому будь-який об'єкт знаходиться в надійній захищеності і не піддається негативному впливу будь-яких факторів є безпекою.

Економічна безпека – це універсальна категорія, яка відображає захищеність суб'єктів господарювання на всіх рівнях соціально-економічних відносин. Економічна безпека підприємства вказує на захищеність його діяльності від негативних впливів зовнішнього та внутрішнього середовища, а також спроможність швидко усунути різноманітні загрози або пристосуватися до існуючих умов. Зміст цього поняття містить у собі систему засобів, що забезпечують економічну стабільність підприємства, а також сприяють підвищенню рівня добробуту працівників [1].

До зовнішніх загроз економічній безпеці підприємства можна віднести несприятливу зміну політичної системи, макроекономічні потрясіння, протиправну діяльність кримінальних структур, конкурентів і фірм, що займаються промисловим шпигунством або шахрайством. До внутрішніх загроз належать дії або бездіяльність (зокрема умисні або ненавмисні) співробітників підприємства, що суперечать інтересам його діяльності, в результаті чого може відбутися завдання економічного збитку підприємству, порушення порядку використання технічних засобів, встановленого режиму збереження інформації, яка становить комерційну таємницю, підрив його ділового іміджу в бізнес-колах, виникнення проблем у стосунках з реальними або потенційними партнерами тощо [2].

Одним з найважливіших внутрішніх чинників, що впливають на економічну безпеку підприємства, є персонал. Із визначення економічної безпеки підприємства можна сформулювати визначення кадрової безпеки. Отже, кадрова безпека – це стан захищеності підприємства від ризиків та небезпек, пов'язаних із персоналом.

Кадрова безпека, будучи елементом економічної безпеки підприємства, націлена на встановлення таких трудових і соціокультурних відносин, що забезпечують беззбиткову діяльність підприємства [3].

До основних складових кадрової безпеки можна віднести такі:

- життєдіяльності (безпека здоров'я);
- професійна (безпека праці, інформаційна безпека, інтелектуальна безпека; пенсійно-страхова безпека);
- соціально-мотиваційна (фінансова безпека; кар'єрна безпека; технологічна безпека; адміністративна безпека);
- психологічна безпека (комунікаційна безпека, антиконфліктна безпека) [3].

Суб'єктом кадрової безпеки на підприємстві виступає служба управління персоналом, яка займається дослідженням і регулюванням кадрових ризиків. Основною метою служби управління персоналом з точки зору економічної безпеки є виявлення, контроль, ліквідація і моніторинг потенційних загроз, які можуть виникнути зі сторони персоналу. Для служби управління персоналом всі кандидати на посаду в компанію, разом зі справжніми співробітниками, повинні розглядатися як потенційна загроза кадровій безпеці [4].

У табл. 1 наведені потенційні загрози економічній безпеці підприємства з боку персоналу.

Для ефективної діяльності щодо забезпечення кадрової безпеки співробітники служби управління персоналом повинні мати доступ до всієї необхідної інформації, яка стосується діяльності компанії та персональних даних співробітників компанії. Кадровій службі також необхідно брати участь у формуванні корпоративної культури, що сприятиме реалізації стратегії кадрової безпеки, та в стратегічному плануванні безпеки підприємства, а також реалізовувати власні ініціативи [5].

Ще одним із способів забезпечення економічної безпеки на підприємстві є контроль з боку адміністративного апарату. Такий вид контролю необхідний для перевірки виконання режимів, регламентів, наказів, нормативів тощо. Такі заходи спрямовані на виховання в співробітників корпоративних та етичних норм, яких потребує підприємство [7].

Таблиця 1

Потенційні загрози економічній безпеці підприємства (складено автором на основі [1–8])

Потенційна загроза	Ризики для підприємства	Як уникнути загрози
Низька кваліфікація персоналу	Низька якість продукції і брак, ризики для здоров'я працівників через неналежне використання обладнання і витрати пов'язані з цим	Підбір кваліфікованого персоналу, навчання і підвищення кваліфікації
Незадоволеність працею, відсутність мотивації	Низька продуктивність праці, низька якість продукції, плинність кадрів	Застосування різних систем мотивації, покращення умов праці
Переманювання працівників з боку конкурентів	Втрата конкурентних переваг, витрати на пошук і навчання нових працівників	Мотивація, зацікавлення працівників
Розкрадання грошових коштів і майна, недбале ставлення до майна, свідоме його пошкодження	Загроза майновій безпеці організації	Створення системи прозорого доступу до матеріальних активів і фінансових ресурсів, розповсюдження корпоративних цінностей серед працівників
Конфлікти в колективах	Зниження продуктивності праці, плинність кадрів	Формування сприятливого морально-психологічного клімату, запобігання конфліктам

Отже, система управління персоналом значною мірою впливає на стан економічної безпеки підприємства шляхом забезпечення кадрової безпеки. Кадрова безпека спрямована на ефективну роботу зі співробітниками, формування корпоративної культури, встановлення трудових і етичних відносин в колективі, які будуть забезпечувати беззбиткову діяльність підприємства. Діяльність із забезпечення кадрової безпеки є однією з важливих складових роботи менеджера з управління персоналом. Для ефективної діяльності підприємства важливо дотримуватись сприятливого морально-психологічного клімату, мотивувати працівників, сприяти підвищенню кваліфікації та створювати умови для того, щоб кожен працівник вважав себе частиною підприємства і прагнув досягти його цілей.

Джерела та література

1. Сосновська І. М. Поняття та значення економічної безпеки виробничо-господарської діяльності підприємств. *Ефективна економіка*. 2015. № 9. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4303>
2. Малащенко В. Економічна безпека підприємства як чинник ефективного корпоративного управління. *Вісник Національної академії державного управління*. 2011. С. 283–291.
3. Кравченко В. О. Кадрова безпека – основа економічної безпеки підприємства. *Вісник ОНУ*. 2014. С. 302–306.
4. Єпіфанова І. Ю. Управління інноваційною діяльністю промислових підприємств: теоретико-методологічні аспекти фінансового забезпечення: монографія. Вінниця: ВНТУ, 2019. 384 с.
5. Сорока О. В. Забезпечення кадрової безпеки як функція управління персоналом. *Вісник соціально-економічних досліджень*. 2018. № 4. С. 53–63.
6. Voynarenko M., Dzhezdzhula V., Yepifanova I. Modeling of the process of personnel motivation for innovation activity. *WSEAS Transactions on Business and Economics*. 2020. № 1. С. 467–477.
7. Доценко Я., Дергачова Г. Кадрова складова економічної безпеки підприємства. *Бізнес, інновації, менеджмент: проблеми та перспективи*. 2020. URL: <http://confmanagement.kpi.ua/proc/article/view/201161>
8. Джеджула В. В., Єпіфанова І. Ю., Тямушева В. М. Інноваційні технології в управлінні людським капіталом. *Інфраструктура ринку*. 2019. № 30. С. 125–131. URL: <http://www.market-infr.od.ua/uk/>